

РАСИЗМ У ПЕРЕКЛАДАЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: НАВЧИТИСЯ ПЕРЕКЛАДАТИ

Вернидуб Г. С., Острокоморець А. М.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – д-р філол. наук, професор Швачко С. О.

У сучасних умовах глобалізації та інтернаціоналізації питання толерантного ставлення до представників різних рас та етнічностей постає одним із нагальних. Підготовка перекладачів з питань моральної та етичної коректності при перекладі усе більше набирає актуальності та вимагає розробки комплексів тренувальних вправ для майбутніх спеціалістів. Зважаючи на довгу історію расизму в світовій практиці, ми вважаємо доцільним увести переклад історико-художніх творів на тему расизму до навчальних курсів з перекладацької політкоректності та перекладацької етики.

Аналіз теоретико джерел виявив, що серед сучасних транслятологів вивчення проблем перекладу історичної художньої літератури є малопоширеним. За розумінням Д. Б'янчі, видавництва не охоче беруться за видання перекладів історичних романів через складність та затратність перекладацького процесу [1], що, відповідно, знижує цікавість науковців до цих питань.

У ході підготовки пропонованого доробку нами були опрацьовані методики викладання перекладацької діяльності Д. Гайля, П. Зуктанкара, Р. Крісса, М. Санчеса, Л. М. Черноватого, та розроблені пропозиції до навчальних комплексів з перекладу:

1) реферативний переклад твору: користь від виконання реферативного перекладу (згортання оригінального тексту та вираженням головної ідеї) полягає у певній переорієнтації перекладача з необхідності максимального відтворення оригінального тексту на досягнення

комунікативних інтенцій автора у тексті перекладу. Додаткове урахування коректності відтворення контексту расизму сприяє розвитку у студентів відповідних професійних компетенцій. Ця вправа вважається корисною при тренуванні умінь *доперекладацького* етапу;

2) переклад-перифраз речень, що містять расовочутливі лексеми сприяє удосконаленню навичок *перекладацького* етапу, оскільки студенту пропонується оцінити рівень інтолерантності оригінального тексту та підібрати ефективні відповідники у мові-трансляторі;

3) аналіз перекладу партнера: вважається однією із найкорисніших вправ *післяперекладацького* етапу [1], оскільки дає можливість оцінити ефективність використаних перекладацьких прийомів та успішність реалізації прагматичних цілей, закладених у текст автором оригіналу.

Навчання політичної коректності, норм етики та моралі у перекладацькій практиці є вкрай важливими з огляду на суспільні зміни сьогодення. Для удосконалення цих навичок вважаємо корисним виконання перекладів історико-художньої літератури відповідного тематичного спрямування. Серед комплексу вправ ефективними вважаємо реферативний переклад твору, переклад-перифраз речень, що містять расовочутливі лексеми та аналіз перекладу партнера.

1. Diana Bianchi, Adele D’Arcangelo Translating History or Romance? Historical Romantic Fiction and Its Translation in a Globalised Market / Diana Bianchi1, Adele D’Arcangelo // Linguistics and Literature Studies [Electronic resource] . – 2015. – P. 248-253 – Access mode : – <http://www.hrpub.org/download/20150831/LLS8-19304470.pdf>. – (10.12.2020).

2. Зінукова Н. В. Типологія вправ для формування фахової компетентності в усному послідовному перекладі / Зінукова Н. В. // Методика навчання перекладу [Електронний ресурс]. – 2018. – 36 с. – Режим доступу: – <http://ir.duan.edu.ua/bitstream/123456789/1714/1/149723-323695-1-SM.pdf>. – (10.12.2020).

3. Кобякова І. К. Лінгвістичний підхід до вивчення евфемізмів / Д. Левкович // Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства: Матеріали восьмої Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників (Суми, 16–17 квітня 2020 р.) / уклад. М. М. Набок. – Суми: Сумський державний університет, 2020. – С.16-20

Вернидуб, Г. С. Расизм у перекладацькій діяльності: навчитися перекладати [Текст] / Г. С Вернидуб ., А. М.Острокоморець наук. кер. С.О. Швачко // Перекладацькі інновації: матеріали XI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 19-20 березня 2021 р. / Редкол.: С.О. Швачко, І.К. Кобякова, О.О. Жулавська та ін. - Суми: СумДУ, 2021. - С. 125-126.